

Kommentarer på ramar inför Kommunplan 2027

Utbildningsnämnden

Innehåll (uppdatera vid redigering av dokumentet)

Gävle
KOMMUN

.....	1
Kommentarer på ramar inför Kommunplan 2027	1
Utbildningsnämnden	1
Vad gör nämnden för att klara sig inom ram 2027?	3
Finns det nya förutsättningar som kan påverka detta arbete?	3

Vad gör nämnden för att klara sig inom ram 2027?

Inledning

Budgetprocessen 2027 utgår från att kommunfullmäktige ska besluta om Kommunplanen vid sammanträde i dec. Nämnderna ska senast maj månad klarmarkera och lämna kommentarer på ramar för 2027.

Nämnden ska lämna kommentarer på redan beslutade ramar för 2027 enligt beslutad Kommunplan 2026.

Ekonomiska förutsättningar

Samtliga nämnder har en generell nedjustering av ramarna motsvarande 1% årligen. Ramarna bygger på kostnadsuppräknings, volymförändringar (inom skola och omsorg), förändrade skatter och bidrag, bestående tillskott och reduceringar av ramar för 2024 samt ett antal politiska prioriteringar.

- Inflationsuppräknings för 2027 är 1,9 procent (enligt SKR), vilket även inkluderar hyror.
- Lönekomensation för 2027 är beräknad till 3,4 procent.
- Arbetsgivaravgifterna för 2027 ökar med 0,16 procentenheter
- Internräntan för primärkommunen beräknas till 2,75 procent.

De senaste årens neddragningar på Vuxenutbildnings budget med minskningar i lärare och elevstödande stödpersonal har givit följder i sänkt andel elever som slutför och klarar studierna. Vuxenutbildningen har ytterligare 0,5 mnkr att effektivisera 2027.

Om allt annat lika så kommer nämnderna att klara av att hålla budgeten för 2027. Det vill säga om inga förändringar kommer ske under 2027. Men det finns många redan nu kända faktorer som kommer påverka verksamheten och organisationen.

Finns det nya förutsättningar som kan påverka detta arbete?

Det finns några faktorer som kommer påverka budgeten för 2027 och framåt.

Befolkningsprognosen

Nämnden har stora utmaningar de kommande åren på grund av en minskning av antalet barn och elever enligt befolkningsprognosen. Fram till 2030 förväntas volymerna minska inom förskolan, för att sedan sakta vända uppåt. Under perioden

2020-2030 förväntas det bli 1400 barn färre i förskolan. Minskningen kommer inte ske i alla stadsdelar. Där det minskar mest är Bomhus och Valbo, medan det i Norra och centrala delarna ligger på samma nivå. Minskningen av barnvolymen märks även i grundskolans förskoleklass.

Inom förskolan har det pågått ett dimensioneringsarbete under en tid. Planen har varit att lämna externa lokaler och ta bort paviljonger som varit tillfälliga lösningar. Ca 600 platser har hitintills reducerats inom förskolan, varav hälften är uppsagda och andra hälften ligger vilande.

Nämnden startade upp en parlamentarisk beredning i feb 2025, som har i uppdrag att ta fram beslutsunderlag för att anpassa grundskolans organisation till det sjunkande elevunderlaget. Uppdraget löper mandatperioden ut och därefter kan beslut om framtidens grundskola fattas. Gävle kommun har ca 11800 barn i grundskoleåldern (6-15 år), inom 5 år visar prognosen att kommunen minskat med ca 1000 barn och inom 10 år ca 2000 barn.

Prognosen visar att antal elever i gymnasieåldern är stabilt inom en 10 årsperiod, dock en liten ökning kommande 3 åren framåt med ca 100 elever.

Minskade barngrupper

Utbildningsnämnden fick i uppdrag av kommunfullmäktige i juni 2025 att minska barngruppernas storlek i förskolans yngre åldrar. Målsättningen är att klara Skolverkets riktvärde på 4,0 barn/årsarbetare, dvs 12 barn per barngrupp. Verksamheten kommer till hösten 2026 att lyckats nästan fullt ut med uppdraget. I nuläget är lokalerna en begränsning i det nordöstra området. För att klara uppdraget minskade barngrupper krävs det ökade lokalytor att dela upp barngrupperna på. I Utblicken finns planer på att bygga en förskola på Gavlehov östra. Den byggnationen behöver tidigare läggas för att minska barngruppernas storlek för barn 1-3 år. Ramtilldelning på 30 mnkr tilldelades 2026, men för att klara uppdraget utifrån riktvärde krävs det ytterligare 15 mnkr.

Det finns en ambition hos nämnden att även minska barngrupperna i åldern 4-5 år med målet att nå Skolverkets riktvärde ligger på 15 barn per barngrupp. För att nå detta mål krävs dels fler förskolelokaler, dels lika mycket till i kommunbidrag som tidigare satsning för att uppnå målet.

Aktivitetsreformen

Till hösten 2026 träder aktivitetskravet i försörjningsstöd i kraft. Den innebär att personer som får försörjningsstöd efter tre månader i bistånd ska delta i heltidsaktiviteter för att bibehålla eller förbättra sin arbetsförmåga. Aktiviteterna ska vara 40 h/v. Individens heltidsaktiviteter ska vara en eller en kombination av fyra aktivitetstyper: arbetsförberedande, språkförbättrande, arbetsplatsförlagda samt jobbsökningsaktiviteter. Idag har förskolan ca 200 barn vars vårdnadshavare har försörjningsstöd och fritidshemmen ca 300 barn vars vårdnadshavare har försörjningsstöd. Dessa barn kommer att behöva en utökning av barnomsorg när deras vårdnadshavare ska ut i aktivitet. Det kan innebära ett ökat behov av personal i förskolan/fritidshem. Det finns dock ingen färdig ekonomisk beräkning på hur mycket det kommer kosta.

Den här reformen innebär också att den kommunala förvaltningen och de kommunala bolagen behöver ta emot 600 försörjningsstödstagare i arbetsplatsförlagd aktivitet. Arbetet pågår nu inom förvaltning och bolag, där huvudförslaget är att det behövs ca 300 individuella platser och ca 300 arbetslagsplatser.

Politisk organisation

Inför varje mandatperiod ser man över den politiska organisationen. Det görs då en politisk organisationsgenomlysning (POG). Inför kommande mandatperiod innebär det att sektor Utbildning kommer att ha två nämnder. Utbildningsnämnden byter namn till Förskole- och grundskolenämnden och en ny nämnd Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden inrättas. Det innebär för sektor Utbildning en utökning av verksamhet dels tillkommer den kommunala vuxenutbildningen samt lärvux och även det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Genom att samla förskola, grundskoleutbildning, gymnasieutbildning samt vuxenutbildning inom samma sektor, skapas en sammanhållen utbildningskedja från barn till vuxen, vilket stärker kommunens långsiktiga förmåga att arbeta med kompetensförsörjning och utbildningsplanering. Nämnden kommer ha ett arbetsmiljöansvar för de medarbetare som arbetar inom den verksamhet som nämnden ansvarar för.

För sektor Utbildning medför detta att behövs fler medarbetare. För att serva två nämnder behöver sektorn utökas med en nämndssamordnare, en registrator, en utredare och en samordnare/utredare som ansvarar för att hålla ihop skolformerna mellan nämnderna i frågor kring anpassad skola, resursskolor, särskilda undervisningsgrupper mm. För att kunna hantera de tillkommande verksamheterna så behöver sektorn även 3 årsarbetare. Exakt vilka tjänster som ska tillsättas är inte helt klart, men det handlar om en utökning inom ekonomi, HR, kommunikation, inköp/upphandling, säkerhetssamordnare, jurist. Det kommer också att krävas mer av strategier samt sektorchef. Dessa tillkommande tjänster motsvarar 7,6 mnkr och finns idag inte med i någon ram för varken Förskole- och grundskolenämnden eller Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Kommande reformer inom skolväsendet

Det finns en del lagförslag från regeringen som berör skolväsendet kommande åren framåt. Dels så ska det införas en tioårig grundskola med förändringar i timplanen, kursplaner och organisation, med start hösten 2028. Det finns också en lagrådsremiss som föreslår lagändringar i skollagen som syftar till att skapa bättre förutsättningar för lärare och förskollärare att utföra sitt undervisningsuppdrag, Tid för undervisningsuppdraget, denna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027. Under förutsättning att dessa förändringar sker kommer samtliga skolformer få ökade kostnader.

I januari 2026 infördes regeringens reform om "skärpta krav för sfi". Denna medför bland annat kortad studietid. Men därutöver även administration i form av studieplaner samt ny delning av information med Arbetsförmedlingen. Arbetssätten för sfi utvecklas i form av tidsmässigt mer intensiva studier samt ett nytt fokus på arbetspraktik under studierna.

Vissa av de yrkesutbildningar Vuxenutbildningen ger är fortsatt kostsamma i förhållande till statsbidragen kopplade till dessa. Statsbidragen för de dyraste yrkesutbildningarna höjdes 2026 men innebär fortsatt kommunala kostnader därutöver. Dessa yrkesutbildningar leder genomgående till att en mycket hög andel elever går ut i anställning, och utbildningarna är framtagna i samarbete med branscher och arbetsgivare i Gävle och täcker deras behov av kompetent arbetskraft.